

Profesia de funcționar judiciar în Germania

D-I Klaus Gehrig, Rector la *Schwetzingen Fachhochschule*, Germania

Evoluția istorică

Pentru a înțelege importanța funcționarului judiciar în sistemul justiției germane, este necesară o scurtă incursiune în evoluția acestei profesii.

După fondarea statului național german în anul 1871, intră în vigoare, în 1879, așa-numitele Legi naționale ale justiției (Codul de procedură penală, Codul de procedură civilă, Legea pentru organizarea instanțelor judecătorești), al căror scop era uniformizarea sistemului justiției în Germania. Conform legilor respective, doar judecătorul era factor de decizie; toate deciziile de ordin juridic erau luate de către acesta. În felul acesta, magistratul era puternic grevat de atribuții, a căror îndeplinire nu era neapărat necesar să fie asigurată de către acesta.

Prima măsură de degrevare datează din anul 1906: prin Ordonanța Administrativă Prusacă, „grefierul” de atunci devenea ajutorul judecătorului în sensul că prelua unele lucrări, respectiv întocmirea proiectelor/modelelor de lucrări mai puțin complexe.

Din 1909, sunt transferate asupra grefierului atribuțiile de stabilire a costurilor și de emitere a mandatului de executare.

În Dispoziția Prusacă de Degrevare (1923), sunt denumiți, pentru prima oară, funcționarii asupra cărora puteau fi transferate lucrări din sfera de activitate a judecătorului, folosindu-se noțiunea de „funcționari judiciari”. Landurile sunt abilitate să procedeze și la alte transferuri de atribuții către funcționarii judiciari.

În 1941 este elaborat un Regulament pentru formarea funcționarilor judiciari, valabil pentru toată țara. Acest Regulament asigură uniformizarea condițiilor prin care judecătorii să fie degrevați prin transferarea de atribuții către funcționarii judiciari.

În anul 1957 intră în vigoare Legea privind funcționarii judiciari, în care este reglementat legal statutul acestora în contextul organizării și competenței instanțelor, funcționarilor

judiciari fiindu-le transferate numeroase domenii de specialitate, într-un cadru unitar la nivel național.

Din 1970, cadrul atribuțional al funcționarului judiciar este extins prin reforma legislației privind această categorie de personal. În același timp, poziția funcționarului judiciar va fi consolidată, acesta nemaifiind doar un simplu ajutor al judecătorului. Funcționarul judiciar devine un organ de sine stătător în sistemul justiției beneficiază de independență materială și se supune doar legii, judecătorul neputându-i da dispoziții.

Această independență materială va fi extinsă în mod semnificativ printr-o a treia modificare a Legii funcționarilor judiciari din anul 1998. Dacă până la acea dată mai era obligatorie prezentarea lucrării la judecător în situația în care funcționarul judiciar dorea să ia o decizie diferită de cea a judecătorului sau cazul era dificil din punct de vedere juridic, acum funcționarul judiciar poate să decidă în toate situațiile care i-au fost trecute în competență, fără să mai țină seama de limitările de mai sus.

Împotriva deciziei funcționarului judiciar se admite calea de atac valabilă și în cazul atacării unei decizii a judecătorului. Așadar, nu mai există etapa verificării deciziei funcționarului judiciar de către judecătorul de la aceeași instanță. Decizia va fi verificată numai de către completul de la instanța superioară.

Atribuțiile funcționarului judiciar

În ceea ce privește domeniile atribuționale ale funcționarului judiciar, deosebim trei tipuri de transfer de competență de la judecător la funcționarul judiciar:

1. transferarea întregii competențe
2. transferarea parțială a competenței
3. delegarea individuală.

Cu privire la 1 (transferarea întregii competențe):

Sunt transferate în competența exclusivă a funcționarului judiciar anumite atribuții, decizia aparținându-i numai acestuia, așa încât, în principiu, nu se mai pune problema vreunor acte pe care să le îndeplinească judecătorul.

În această categorie intră în mod special acte în legătură cu

a) Cartea Funciară

cum ar fi: înregistrarea proprietarului, a schimbului de proprietate și a drepturilor reale (ipoteci, datorii funciare, datorii rambursabile sub formă de rentă, servituți, servituți personale, uzufruct, sarcini reale, drepturi de superficie).

b) Vânzarea silită prin licitație publică

Se referă la executarea silită a terenurilor, conform reglementărilor din Legea privind vânzarea silită prin licitație publică. Funcționarul judiciar are competența în privința întregii proceduri, cum ar fi de exemplu: dispunerea vânzării silite prin licitație publică, soluționarea de cereri ale debitorului în scopul întreruperii temporare, stabilirea termenului de vânzare și efectuarea vânzării, decizia privind câștigătorul licitației.

c) Registrul asociațiilor

Funcționarul judiciar are competența în procedura de înregistrare a asociațiilor în Registru, precum și pentru îndeplinirea altor acte legate de această procedură (de ex. înregistrarea modificărilor din statut, înregistrarea dizolvării asociației, a retragerii dreptului de exercitare a capacității juridice sau ștergerea de înscrisuri).

d) Registrul bunurilor matrimoniale

Este relevant pentru soții care stabilesc anumite înțelegeri în ceea ce privește regimul proprietății matrimoniale. Aceste înțelegeri produc efecte față de terți numai dacă sunt trecute în Registrul bunurilor matrimoniale (registru se află la judecătorie). Funcționarul judiciar are competența de a ține Registrul bunurilor matrimoniale.

Cu privire la 2 (transferarea parțială a competenței)

În acest caz, funcționarul judiciar preia domeniul întregii, în cadrul cărora judecătorul păstrează competențe în privința îndeplinirii anumitor acte, acestea din urmă fiind menționate în mod expres.

a) Tutelă și asistență

Minorilor fără reprezentant legal li se numește un tutore care să îi reprezinte. Funcționarul judiciar are competența de instituire a tutelei, de selectare și numire a tutorelui, precum și de acordare a aprobărilor, de care are nevoie tutorele pentru îndeplinirea anumitor acte juridice. Unele decizii în acest domeniu rămân în competența judecătorului, cum ar fi de exemplu: decizia în cazul divergențelor între mai mulți tutori, instituirea tutelei asupra cetățeanului unui alt stat sau aprobarea plasării cu privire de libertate.

Persoana majoră care nu se mai poate îngriji de interesele sale primește un asistent. Funcționarul judiciar are competența de a consilia și supraveghea asistentul, de a primi raportul și de a verifica darea de seamă a asistentului, precum și de a aproba și stabili remunerația acestuia. Instituirea asistenței (curatelei), numirea asistentului, stabilirea domeniului atribuțional al acestuia și îndepărtarea asistentului rămân în competența judecătorului.

b) Registrul Comerțului

Întreprinzătorii și societățile comerciale sunt înregistrate în Registrul Comerțului. În ceea ce privește Registrul Comerțului deosebit între Registrul Comerțului A (întreprinzător unic, societate în nume colectiv, societate în comandită, Grupul European de Interese Economice) și Registrul Comerțului B (societate pe acțiune, Societatea pe Acțiuni Europeană (SE), societate cu răspundere limitată, societate în comandită pe acțiuni).

Registrul Comerțului A este în totalitate în competența funcționarului judiciar; în ceea ce privește evidențele în Registrul Comerțului B, competența este parțială, unele acte fiind îndeplinite de judecător.

Prin Legea de Modernizare a Justiției (2004), legiuitorul federal abilitază landurile să transfere funcționarilor judiciari competența asupra Registrului Comerțului B. Unele landuri federale au făcut deja uz de acest drept (Baden-Württemberg, Hessa, Saxonia Infe-

rioară și Saxonia), așa încât funcționarii judiciari din landurile respective au întreaga competență în privința Registrului Comerțului B.

c) Succesiuni

Instanța succesorală are, printre altele, competența în procedura de eliberare a certificatului de moștenitor.

În scopul atestării calității de moștenitor poate fi solicitat un certificat de moștenitor. Eliberarea certificatului și, anterior, verificarea raporturilor succesoriale sunt în competența funcționarului judiciar - în cazurile de succesiune legală. Eliberarea certificatelor de moștenitor în cazul succesiunii testamentare rămâne în competența judecătorului.

Și în acest caz, Legea de modernizare a justiției din 2004 prevede posibilitatea ca landurile să transfere această competență asupra funcționarilor judiciari. Până acum, au făcut uz de acest drept landurile Hessa, Saxonia Inferioară și Saxonia.

c) Insolvență

În cazul în care o persoană sau o societate ajunge în incapacitate de plată, este inițiată o procedură de insolvență. Decizia asupra deschiderii procedurii, numirea administratorului judiciar și măsurile asigurătorii provizorii sunt în competența judecătorului. Din momentul deschiderii, funcționarul judiciar se ocupă de procedura de insolvență, inclusiv de toate măsurile și deciziile ulterioare. Astfel, spre exemplu, el are competența de supraveghere a administratorului judiciar, de revocare a acestuia, de stabilire a remunerației și de stabilire a cheltuielilor acestuia, precum și de convocare și conducere a adunării creditorilor.

Cu privire la 3 (delegare individuală)

Deciziile în litigiile civile și penale sunt de competența judecătorului, resp. procurorului, funcționarul judiciar, având doar unele atribuții în acest context. Treptat, aceste atribuții sunt existente în domenii, cum ar fi de exemplu:

- a) procedura somației (= modalitate de decizie în care creditorul poate primi un titlu executoriu fără să aibă loc un proces),
- b) procedura de declararea a creanțelor/drepturilor (procedură pentru stabilirea anumitor drepturi prin solicitarea publică, adresată de instanță, de a declara drepturi și pretenții).

- c) stabilirea pensiei alimentare prin procedură simplificată,
- d) acte în procedura de executare silită, în măsura în care soluționarea este în competența instanței de executare, cum ar fi de exemplu decizii cu privire la întreruperea temporară a executării silite, punerea sechestrului pe creanțe financiare sau pe alte drepturi patrimoniale,
- e) atribuții ale Parchetului în punerea în executare a pedepselor și amenzilor. Funcționarul judiciar are competența pentru punerea în executare a hotărârii: de exemplu citarea în vedere prezentării pentru executarea pedepsei, calcularea duratei pedepsei în cazul pedepselor privative de libertate.

În urma absolvirii unei forme de pregătire suplimentare, funcționarul judiciar poate ajunge „Amtsanwalt“, adică poate îndeplini funcția de procuror la judecătorie.

Atribuții în administrația justiției

Pe lângă aceste atribuții din domeniul justiției, funcționarul judiciar poate îndeplini și atribuții în administrația instanțelor și Parchetelor, relevante fiind în special activitățile în calitate de manager de instanță/Parchet și de revizor de circumscripție.

În această activitate, funcționarul judiciar nu mai este independent, ci se supune dispozițiilor superiorului pe linie ierarhică.

Managerul este funcționarul din administrație cu atribuții de conducere la instanțe sau Parchete. Domeniul său de atribuții cuprinde întregul management administrativ, cum ar fi întreținerea imobilelor, administrarea clădirilor, procurarea de mijloace în limitele bugetului pus la dispoziție. În Baden-Württemberg, acest manager are și competența întocmirii evaluărilor pentru colaboratorii din serviciul mediu și inferior, precum și pentru repartizarea activităților în rândul personalului de la aceste două niveluri.

Revizorul de circumscripție reprezintă Trezoreria în legătură cu costurile și sprijină conducerea instituției în probleme de consiliere organizațională.

Câteva aspecte pe scurt

În Germania lucrează, în prezent, cca. 9.000 de funcționari judiciari. Aceștia sunt funcționari din serviciul superior, salarizarea lor făcându-se în conformitate cu Legea federală pentru plata funcționarilor. La începutul carierei, funcționarul judiciar necăsătorit, fără copii (grupa de plată A 9) câștigă cca. 1900 euro brut, iar cel care ajunge pe cea mai înaltă treaptă (A13) câștigă cca. 3900 euro.

Funcționarul judiciar îndeplinește funcții importante în numeroase domenii și a devenit indispensabil sistemului justiției germane. În mod special, trebuie remarcat faptul că, în activitatea sa, funcționarul judiciar beneficiază de independență materială. Aceasta presupune o înaltă competență profesională, dar și o bună capacitate decizională, cât și disponibilitatea de a-și asuma responsabilități. Din toate aceste motive, este necesară o pregătire de înaltă ținută și calificare. Facultățile de științe aplicate sunt cele care asigură pregătirea viitorilor funcționari judiciari, iar absolvenții fac față cerințelor. Așadar, profesia de funcționar judiciar poate fi considerată drept un model de succes, recomandabil și altor state, pentru a fi preluat.

